

Uit het leven stappen bij 'voltooid leven' :
Het is een discussie die terug is van nooit
weg geweest (Opinie van Dr Wouter Van
den Abeele)

Actualiteit

ZELZATE 10/04 - Er is nog geen dag verstreken na de uitspraken van Luc Van Gorp, de CM voorzitter, of langs alle kanten wordt zijn analyse zo goed als met de grond gelijk gemaakt. Nochtans lijkt het me dat er over alles moet kunnen gesproken worden. Dus ook over dit gevoelige item.

Nochtans lijkt het me dat er over alles moet kunnen gesproken worden. Dus ook over dit gevoelige item.

Heel weinig mensen willen naar een rusthuis. Dat is een zekerheid waar geen dubbelblinde gerandomiseerde studies voor nodig zijn. De meesten willen binnen de geborgenheid van de eigen kring hun oude dag slijten.

Jammer genoeg is dat niet voor iedereen mogelijk. Om tal van redenen is dan de enige nog mogelijke uitweg een verblijf in een rusthuis.

Van Gorp heeft de verdienste dat hij de discussie durft aan te gaan. Want vroeg of laat zullen er altijd mensen zijn die vinden dat hun leven mooi geweest is, dat hun passage op deze aarde zijn beste tijd heeft gehad, dat verder aanmodderen geen zin meer heeft.

We kennen allemaal de verhalen van de 90 plussers die cognitief nog uitstekend functioneren, die een aantal perfect beheersbare chronische kwalen hebben, maar die toch de mening toegedaan zijn dat het genoeg is geweest. Noem het een vorm van levensmoeheid, om het kind toch een naam te geven. Wie zijn wij om hun visie niet te respecteren? Met welk recht gaan we als mede aardbewoners zeggen tegen hen dat ze tegen hun goesting verder moeten met het leven? Ik stel gewoon de vraag. Het antwoord hierop verdraagt geen simplismen of gratuite uitspraken, maar een genuanceerde kijk.

Natuurlijk valt er veel tegen in te brengen. Gedachten, opvattingen, visies zijn vloeibaar, volatiel, kunnen snel wijzigen. Het is niet omdat iemand vandaag zegt dat het leven geen zin

meer heeft, dat die persoon enkele maanden later nog dezelfde opvatting hanteert.

Misschien is er toch een achterliggend motief? Misschien ziet die relatief gezonde oudere een leven in een rusthuis gewoon niet zitten? Ook al is de omkadering in orde, zijn er activiteiten, is er sociaal contact, er zijn nu eenmaal aardbewoners die daar zo hun eigen opvattingen over hebben. En die moeten gerespecteerd worden.

De logisch daaruit voortvloeiende vraag is dan hoe je dit dan alles 'praktisch' aanpakt. En dan komt natuurlijk de kat op de koord. Wie wil er euthanasie plegen op een gezond individu?

Gaan we levensmoeheid dan in de feiten ook beginnen beschouwen als 'niet meer te remedieren' lijden, waarvoor we een gepaste oplossing moeten zoeken? Wat verstaan we trouwens onder lijden? Lijden is een subjectief begrip. Er zijn mensen met uitgezaaide kankers die nog heel veel levensvreugde ervaren, die reizen maken, die genieten van een goed glas wijn voor de tijd die hen nog rest. Er zijn anderen die de conceptie van wat een goed leven inhoudt anders benaderen. Er lopen geen 2 aardbewoners op deze planeet rond met een identische visie op wat een waardig leven inhoudt. Welke criteria ga je dan hanteren om het begrip te definiëren? Als dit al mogelijk is. Levensmoeheid is bovendien niet iets dat zich enkel bij de ouderling manifesteert. Een individu in de 'fleur' van het leven, kan ook levensmoe worden. Iemand die stelt dat 'de wereld naar de knoppen is', en in zo'n wereld niet meer wil leven, kan ook besluiten om er een eind aan te maken. Of een

persoon die een diagnose diabetes krijgt, en vindt dat dit niet compatibel is met een menswaardig bestaan.

Kortom, hoever rek je het zelfbeschikkingsrecht op ? Waar eindigt dit ?

Onze Sociale Zekerheid ontspoord, dus moeten we iets doen aan de kostenzijde. Vinden we het ok dat we nog ettelijke tienduizenden euro's spenderen, enkel maar om het leven met misschien een paar maand te rekken ? Ook al maakt de geneeskunde met rasse schreden vooruitgang, op een gegeven ogenblik moet de afweging gemaakt worden of het toepassen van die veelbelovende behandeling nog wel zin heeft. Of het nog bijdraagt tot een meer kwaliteitsvol leven.

Gaan we bijvoorbeeld nog immunotherapie voorstellen aan een 85-jarige die zelf aangeeft dat, wat hem betreft, het welletjes is geweest ?

We focussen nog altijd veel te veel op curatie en het rekken van het leven, dan in het verwerven van inzicht in wat de patient in kwestie nu eigenlijk daadwerkelijk zelf wil.

Het stond natuurlijk in de sterren geschreven dat dit issue vroeg of laat weer in 'the picture' ging komen. Baas zijn over het eigen lijf. Zelf beslissingen nemen. Ook als dit te maken heeft met het levenseinde. Het moet heden ten dage allemaal kunnen. We leven in tijden van zelfrealisatie, individualisering, zichzelf willen zijn, het uitstippelen van een eigen levenspad, zonder al te veel bemoeienissen van anderen. Toch realiseren we te weinig dat we in de grond 'de ander' nodig hebben om dit alles mogelijk te maken.

Zelfs al zou er een wettelijke regeling komen die toelaat om het leven te beëindigen bij zogenaamd 'voltooid leven', dan nog zal die 'andere' betrokken worden bij jouw wens. Dat moeten we goed voor ogen blijven houden.

Misschien moeten we meer stilstaan bij de vraag wat mensen drijft om levensmoeheid in te roepen als motivatie om uit het leven te stappen. Dit gegeven blijft te veel onderbelicht. We moeten hen ernstig nemen. Luisteren naar hun motieven. Ze kunnen ons veel leren.

We schreeuwen allemaal moord en brand over de uitspraken van de CM voorzitter. Maar eigenlijk heeft hij zeker een punt. Dat de VLD zich, bij monde van JJ De Gucht, als een wesp gestoken voelt, zegt veel over de gevoeligheid van het onderwerp.

Ik wil hem wel het volgende meegeven : de heilige graal van de zelfbeschikking bestaat maar bij de gratie van de 'ander'.

Praten over ethische kwesties, we doen het veel te weinig. In een bij uitstek economisch-kapitalistische omgeving hoeft dit niet te verbazen. Alles wordt zodanig geïnstrumentaliseerd dat we in een kramp schieten als we moeten nadenken over wat het betekent om te gaan met ouder worden.

Dr. Wouter Van den Abeele

Huisarts

Zelzate